

Gábor Pusztai

Admiraal De Ruyter, een voorbeeld toen en nu

Interview met Frits de Ruyter de Wildt

Meneer de Ruyter de Wildt, u bent een nazaat van de beroemde admiraal. Michiel de Ruyter had na de dood van zijn zoon Engel aan de mannelijke kant geen nakomelingen meer. Kunt u even uitleggen hoe u precies verwant bent aan de beroemde nationale held van Nederland?

Het volledige verhaal staat op de site van onze stichting. In het kort komt het hierop neer: Er zijn in het heden alleen afstammelingen via de tweede dochter Alida uit het tweede huwelijk en de oudste dochter Margaretha uit zijn derde huwelijk. In 1817 is aan de directe afstammelingen van die eerste lijn toestemming verleend de naam “de Ruyter” toe te voegen aan de toenmalige familienaam de Wildt. In zo’n geval wordt de toegevoegde naam ervoor geplaatst. Zonder streepje. In ons geval is er in het Koninklijk besluit specifiek aan toegevoegd, dat wij de naam niet afgekort mogen gebruiken. Dat zal in die tijd gedreven zijn door nationalistische sentimenten na het verdrijven van Napoleon. In 1827 is hetzelfde gebeurd met de familie van Steveninck, zodat de Ruyter van Steveninck werd gevormd. In ons geval zitten er totaal vier vrouwen in de lijn.

Het beeld van De Ruyter veranderde door de eeuwen heen, maar hij bleef altijd een iconische figuur in de Nederlandse geschiedenis. Hij was de redder van het vaderland. Toch zijn er schaduwzijden: tijdens de Tweede Wereldoorlog werd zijn naam door de bezetter misbruikt voor propagan-

dadoeleinden en in het recente verleden werd zijn rol in de trans-Atlantische slavenhandel benadrukt. Wat denkt u hiervan?

Ik begrijp en herken de actuele sentimenten rond slavernij en nationalistische sentimenten. Dat dergelijke discussies Michiel de Ruyter erbij betrekken is vaak gebaseerd op juist zijn bekendheid in algemene zin en minder op zijn persoonlijkheid, daden en geschiedkundige feiten. Normen en waarden zijn van alle tijden, gedrag verandert echter over de eeuwen. Ik ben van mening en heb dit op de promopagina van de site (het eerste wat je ziet voor je naar de homepage gaat) ook onderbouwd. Hier laat ik duidelijk zien dat Michiels persoonlijkheid zich laat kenmerken door een gelijkwaardige behandeling van anderen, ongeacht geloof, geslacht, geaardheid, sociale status, huidskleur of ras. Iets wat hem niet alleen onderscheidt van veel van zijn tijdgenoten, maar hem ook tot een (positief!) voorbeeld in het heden maakt. Daarnaast ben ik persoonlijk van mening, dat er meer slavernij in absolute en relatieve zin is dan ooit en dat het meer zin heeft daar wat aan te doen. Niemand heeft baat bij het herschrijven van de geschiedenis, of het nu gaat om die tijd of de huidige. Terwijl het in ieders voordeel is als we de huidige wanstanden aanpakken. Daar red je nog levens mee.

Wat denkt u, waarom werd van al die admiraals uit de 17de eeuw juist De Ruyter een held met een aanzien door de eeuwen heen? Waarom niet Tromp, Van Heemskerk, Witte de With of Piet Hein?

Onderschat niet dat ook deze personen door de eeuwen heen met grote regelmaat een hoge verering hebben ondergaan. Maar net als met Michiel gaat dat met pieken en dalen, die elkaar niet altijd overlappen. Maarten Tromp (niet zijn zoon Cornelis) heeft diverse malen Michiel in roem overstegen, Van Heemskerk was militair van een andere periode (hij overleed in het geboortjaar van Michiel, in 1607) en heeft minder wapenfeiten op zijn conto. Witte de With was een heel andere militair en stond vooral bekend om zijn gebrek aan een lontje (korter dan kort, zeg maar) en persoonlijke moed. Piet Hein heeft vooral bekendheid gekregen door de Zilvervloot. Feitelijk heb je het over appels en peren, maar wel allemaal uit een zeer vormende periode voor ons land. Dat maakt dat zij herhaaldelijk weer in de aandacht komen. Wat Michiel onderscheidt is: Zijn lange staat van dienst (ruim 25 jaar), onder zowel de republikein Johan de Witt als onder Prins Willem met 27 gewonnen zeeslagen waarbij onze soevereiniteit regelmatig op het spel stond. Hij is opgegroeid onder het gewone volk

(onze krantenjongen...) en altijd 'gewoon' gebleven. Het is heel lastig iets negatiefs over hem te vinden als je je echt in de man verdiept. Maar heilig is hij zeker niet.

Hoe wordt de admiraal in Nederland tegenwoordig herdacht? Wat is zijn rol in het onderwijs, in het nationale bewustzijn, in de marine?

Bedoel je met 'herdacht' zijn imago of zijn activiteiten? Het eerste is maar net afhankelijk van wie je het vraagt en of deze persoon zich daadwerkelijk op de hoogte heeft gesteld van de feiten, of dat iemand via de kapstok Michiel de Ruyter zijn eigen agenda onder de aandacht probeert te brengen. Zijn bekendheid is trouwens toegenomen door de film uit 2015. Wat zijn activiteiten betreft doen wij als stichting er alles aan herdenkingen te organiseren (jaarlijks met de Hongaarse ambassade in februari onder andere), aanwezig te zijn waar anderen iets organiseren (tocht naar Chatham in 2017 in Engeland), het uitbrengen van (strip)boeken, het geven van lezingen en ook onderzoek (historisch onderzoek naar de locatie waar de ingewanden van Michiel de Ruyter teraardebesteld zijn op Sicilië, Syracuse – het lichaam van De Ruyter werd nadat hij gesneuveld was nog aan boord gebalsemd; de ingewanden moesten apart teraardebesteld worden: <https://youtu.be/hAinsd7QnFo>). Daarbij doen organisaties als de Koninklijke Marine graag mee of organiseren zelf veel. Het geschiedenisonderwijs in Nederland laat in dit opzicht te wensen over. Sinds enige jaren wordt op scholen slechts vanaf 1900 onderwezen en alles daarvoor zeer summier. Daarbij mogen we blij zijn als zijn naam überhaupt valt.

Er werd in 2015 een historische avonturenfilm over De Ruyter gemaakt. De film draaide in de Nederlandse bioscopen voor volle zalen. Ook op de Hongaarse televisie werd de film vertoond. Wat vindt u persoonlijk van de film?

Een prachtige, geromantiseerde weergave van 27 jaar uit dit belangrijke deel van onze vaderlandse geschiedenis. Geschiedkundig niet altijd volledig of correct (hij was op zee tijdens de moord op de gebroeders De Witt bijvoorbeeld), maar voldoende dicht bij de bekende feiten om onderwijzend én onderhoudend te zijn. De persoonlijkheid van Michiel (vertolkt door Frank Lammers) is een goede weergave van de man zoals ik hem zou durven omschrijven. Serieus, zeer gelovig (onderbelicht in de film) maar met een relativerend cynisme wat hem heel benaderbaar maakt. Een charismatische leider waarvan ik mij door de film kan voorstellen dat hij zo'n belangrijke rol heeft kunnen vervullen. Het maakt hem authentiek.

Frits de Ruyter de Wildt met de Hongaarse ambassadeur Dániel Horogszegi Szilágyi-Landek in Den Haag.

Tijdens zijn leven en ook na zijn dood werd admiraal De Ruyter door vriend en vijand geëerd. In welke landen in de wereld en op welke manier wordt zijn nagedachtenis tot op heden in eer gehouden?

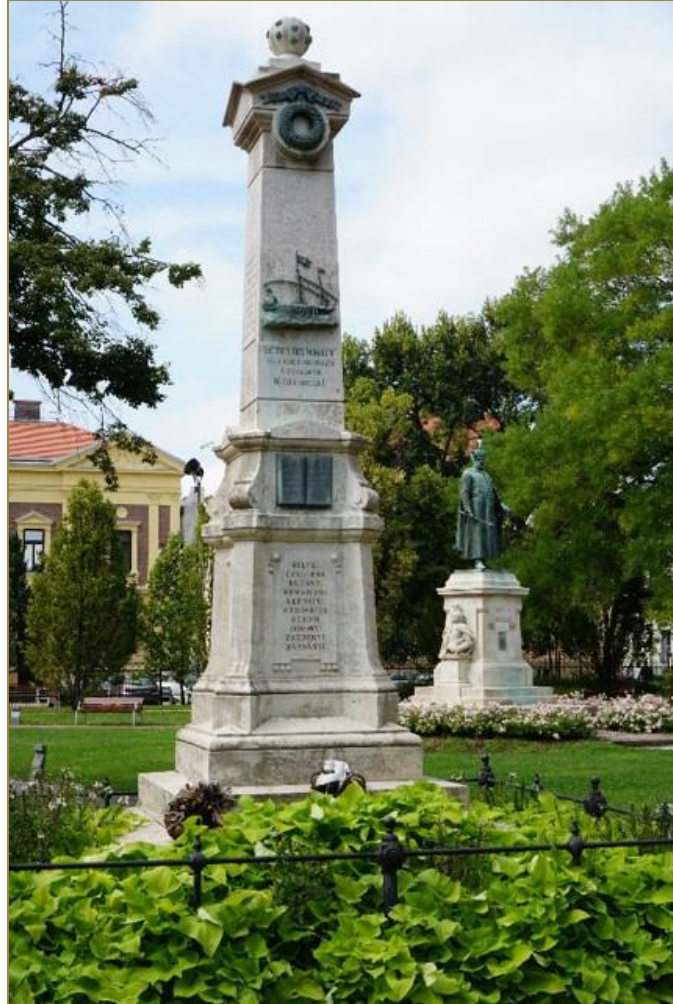
In Nederland, uiteraard, maar ook in Denemarken waar hij door de koning geadeld was, kreeg hij een familiewapen dankzij het behoud van de Sont, de doorgang naar de Oostzee in de oorlog tegen Zweden. Ook in België wordt zijn naam in eer gehouden. Als Spaanse Nederlanden deelt België zijn geschiedenis met Nederland. In Frankrijk is de Nederlandse admiraal

ook bekend. Lodewijk XIV was een groot fan van Michiel en stuurde mensen en vloten om van hem te leren. In Spanje werd De Ruyter verheven tot hertog voor zijn rol in het behoud van Sicilië. Helaas koste dat hem zijn leven en kwam de post met de titel te laat. Engeland schonk hem twee lord titels, die hij niet ging halen ‘omdat hij liever bij zijn vrouw bleef’ en vanwege ‘our most glorious defeat: Medway Raid’ (althans uit Engels perspectief), de Tocht naar Chatham. Een bijzondere gebeurtenis was toen Paus Johannes Paulus II een krans legde bij het monument in Debrecen, in augustus 1991. Dus ook het Vaticaan herdacht hem. In Hongarije wordt hij natuurlijk zeer in eer gehouden vanwege de bevrijding van 28 Hongaarse protestantse predikanten van de Spaanse galeien in 1676. En dat geldt ook voor landen over de grens van Hongarije heen, waar protestanten deze gebeurtenis in omliggende landen – zoals bijvoorbeeld Roemenië – herdenken. In de Verenigde Staten verwijzen diverse plaatsnamen in de staat New York naar hem, onder andere “Syracuse” en “De Ruyter”. In Duitsland, Italië en andere landen tonen musea hem als een van de grootste admiraals van Europa. Maar ook in diverse landen met een sterke reformatorische grondslag, zoals Litouwen is hij een bekende zeeheld.

De Ruyter heeft een speciale band met Hongarije. In de Nieuwe Kerk bij zijn doodskist zijn er talrijke kransen met de Hongaarse driekleur, een sleutel van zijn crypte ligt in Debrecen bij de gereformeerde bisschop en er werd in 1895 ook een monument voor De Ruyter in Debrecen opgericht. De Hongaren ervaren deze connectie met De Ruyter als iets zeer bijzonders. Hoe wordt er in Nederland hiermee omgegaan?

Helaas is het overgrote deel van de Nederlandse gemeenschap niet op de hoogte van deze relatie tussen onze landen en met name van deze actie in 1676 met de gevolgen naar het heden. Onze jaarlijkse herdenking in de Nieuwe Kerk draagt een klein beetje bij aan het verspreiden van deze boodschap, maar wordt vaak overspoeld door politieke beeldvorming. Gelukkig hebben we een zeer goede relatie met de Hongaarse ambassade en zijn in staat de geschiedenis met respect voor heden en verleden onder de aandacht te brengen.

Wat kan de rol van De Ruyter zijn in de toekomst in Nederland en wat kan hij betekenen voor de Nederlands-Hongaarse betrekkingen?

Het galeislavenmonument in Debrecen (1895)

Zijn tijd (de Gouden Eeuw), zijn daden (behoud van soevereiniteit), zijn persoonlijkheid (bescheiden, respectvol en gelijkwaardig met anderen omgaan) waren een voorbeeld in zijn eigen tijd en zouden dat ook in het heden kunnen zijn. Het maakt hem tot een perfect boegbeeld voor mensen die het goede met elkaar voor hebben en toch ver genoeg weg om niet onderuitgehaald te hoeven worden door hedendaagse sentimenten en fake news op diverse media. Maar ik ben dan wellicht wat ambitieus en misschien niet helemaal realistisch in mijn mensbeeld.